EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 16.5.2014.
COM(2014) 280 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI

Desmitais ziņojums par Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 866/2004 īstenošanu un situāciju, kas izveidojusies tās piemērošanas rezultātā laikposmā no 2013. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim

{SWD(2014) 157 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI

Desmitais ziņojums par Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 866/2004 īstenošanu un situāciju, kas izveidojusies tās piemērošanas rezultātā laikposmā no 2013. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim

IEVADS

Padomes Regula (EK) Nr. 866/2004 par režīmu saskaņā ar Pievienošanās akta 10. protokola 2. pantu[1] (turpmāk "Zaļās līnijas regula" jeb ZLR) stājās spēkā 2004. gada 1. maijā. Tajā reglamentēta ES tiesību normu piemērošana attiecībā uz personu pārvietošanos, kā arī preču un pakalpojumu apriti pāri robežlīnijai, kas atdala Kipras Republikas teritoriju, kurā tās valdība īsteno faktisku kontroli, no teritorijas, kuru tā faktiski nekontrolē. Lai nodrošinātu šo noteikumu iedarbību, to piemērošanas joma tika paplašināta, iekļaujot arī robežu starp minētajām teritorijām un Apvienotās Karalistes Suverēno austrumu bāzes zonu (*ESBA*).[2]

Šajā ziņojumā aplūkots laikposms no 2013. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim.

Pārskata posmā Padome pēc Komisijas priekšlikuma grozīja ZLR, lai ES izcelsmes preces, kas izvestas no teritorijas, kurā Kipras Republikas valdība īsteno faktisku kontroli, atļautu ievest atpakaļ šajā teritorijā pēc tam, kad tās izvestas cauri Kipras Republikas teritorijai, ko tās valdība faktiski nekontrolē.[3]

Komisija joprojām veido konstruktīvu dialogu ar Kipras Republikas kompetentajām iestādēm un Suverēnās bāzes zonas (*SBA*) administrāciju (par minētās regulas īstenošanu), kā arī ar Kipras turku Tirdzniecības kameru (KTTK).

1. PERSONU CEĻOŠANA PĀRI ROBEŽAI

1.1. Robežas šķērsošana apstiprinātās vietās

Regula nodrošina stabilu tiesisko regulējumu attiecībā uz to Kipras valstspiederīgo, citu ES pilsoņu un trešo valstu valstspiederīgo brīvu pārvietošanos, kuri Zaļo līniju (turpmāk "robežlīnija") šķērso apstiprinātās robežšķērsošanas vietās. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem 2013. gadā palielinājās robežlīniju šķērsojušo Kipras grieķu un Kipras turku skaits.

Kā liecina Kipras Republikas sniegtie dati, pārskata posmā virzienā no valdības kontrolētās teritorijas uz Kipras ziemeļdaļu robežlīniju šķērsoja 520 410 Kipras grieķi (iepriekšējā gadā – 481 732) un 183 185 Kipras grieķu transportlīdzekļi (iepriekšējā gadā – 154 778), savukārt virzienā no Kipras ziemeļdaļas uz valdības kontrolēto teritoriju – 877 759 Kipras turki

[1] OV L 161, 30.4.2004., 128. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes 2013. gada 15. jūlija Regulu (ES) Nr. 685/2013 (OV L 196, 19.7.2013., 1. lpp.); tā pazīstama kā "Zaļās līnijas" regula.

[2] Sk. Zaļās līnijas regulas preambulas trešo apsvērumu.

[3] Padomes 2013. gada 15. jūlija Regula (ES) Nr. 685/2013, OV L 196, 19.7.2013., 1. lpp.

(iepriekšējā gadā – 850 362) un 323 655 Kipras turku transportlīdzekļi (iepriekšējā gadā – 280 358).[4]

Robežlīniju šķērsojušo ES pilsoņu (kas nav Kipras valstspiederīgie) un trešo valstu valstspiederīgo skaits nedaudz samazinājās. Kā liecina Kipras Republikas policijas (turpmāk "*CYPOL*") sniegtie dati, pārskata posmā robežlīniju šķērsoja 517 580 ES pilsoņi, kas nav Kipras valstspiederīgie, un trešo valstu valstspiederīgie (iepriekšējā gadā – 530 014). 69,64 % (360 469) no šiem gadījumiem notika robežšķērsošanas vietā *Ledra Street*, kur robežlīniju joprojām šķērsoja vairākums personu, kas nav Kipras valstspiederīgie (galvenokārt tūristi).

Kipras turku kopienas apkopotie dati liecina, ka virzienā no valdības kontrolētās teritorijas uz Kipras ziemeļdaļu robežlīniju šķērsojušo Kipras grieķu skaits pieauga (t.i., 723 904), savukārt Kipras grieķu transportlīdzekļu skaits samazinājās (t.i., 210 937). Tie arī liecina, ka samazinājies pretējā virzienā robežlīniju šķērsojušo Kipras turku (1 313 633) un Kipras turku transportlīdzekļu (t.i., 432 824) skaits. Robežlīniju virzienā no valdības kontrolētās teritorijas uz Kipras ziemeļdaļu šķērsoja arī 968 066 ārvalstu valstspiederīgie.

Tomēr iepriekšminētā *CYPOL* sniegtā informācija neietver datus par personām un transportlīdzekļiem, kas robežlīniju šķērsojuši robežšķērsošanas vietās *Pergamos* un *Strovilia*, dodoties no Kipras ziemeļdaļas uz *ESBA*.[5] *ESBA* administrācija neapkopo detalizētus statistikas datus par šīm abām robežšķērsošanas vietām. Tomēr, kā, balstoties uz Kipras turku kopienas sniegto informāciju, ziņo *ESBA*, 84 551 Kipras grieķi (iepriekšējā gadā – 48 807) robežlīniju šķērsoja virzienā uz Kipras ziemeļdaļu, un 216 081 Kipras turki (iepriekšējā gadā – 315 683) robežlīniju šķērsoja virzienā uz valdības kontrolēto teritoriju, savukārt 124 323 ES pilsoņi, kas nav Kipras valstspiederīgie, un trešo valstu valstspiederīgie *ESBA* teritorijā esošajās robežšķērsošanas vietās robežlīniju šķērsoja abos virzienos.

2013. gadā to *CYPOL* darbinieku skaits, kas strādā tieši robežšķērsošanas vietās, samazinājās līdz 75 (no 80 darbiniekiem 2012. gadā).

Robežšķērsošana lielākoties noritēja raiti, bez aizkavēšanās. Paziņoto starpgadījumu skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu samazinājās, tomēr Kipras turku kopienai tie joprojām rada bažas.

2013. gada sākumā Komisijai tika darīti zināmi apgalvojumi, ka robežšķērsošanas vietās ir tikusi mainīta prakse attiecībā uz Kipras turku iedzīvotāju laulātajiem, kas ir trešo valstu valstspiederīgie, piemērotajām prasībām par autovadītāja apliecību; viņi tika informēti, ka viņi vairs nedrīkst vadīt transportlīdzekli valdības kontrolētajā teritorijā, ja viņiem nav savā izcelsmes valstī izsniegtas autovadītāja apliecības. Komisija šo lietu darīja zināmu Kipras Republikas iestādēm un mēģināja noskaidrot, vai ir mainījusies politika, par ko saskaņā ar ZLR 10. pantu būtu jāinformē Komisija. Kipras Republikas iestādes informēja Komisiju, ka trešo valstu valstspiederīgie var iebraukt valdības kontrolētajā teritorijā, ja vien viņiem ir

[4] Kipras Republikas iestādes neapkopo nedz datus par Kipras grieķiem, kas atgriezušies valdības kontrolētajā teritorijā, nedz datus par Kipras turkiem, kas atgriezušies Kipras ziemeļdaļā.

[5] ZLR neietver pienākumu ziņot par šādu satiksmi.

derīga autovadītāja apliecība, ko izdevusi viņu izcelsmes valsts, vai arī starptautiskā autovadītāja apliecība.

Kā vairākkārt ir ticis norādīts, Komisija uzskata, ka ļoti svarīgi ir tas, ka robežšķērsošanas vietās veidojas stabila prakse, kā arī tas, ka ES pilsoņi un viņu ģimenes locekļi var brīvi šķērsot Zaļo līniju.

Ar *UNFICYP* atbalstu tika veikti svarīgi pasākumi, lai veicinātu iespējas praktizēt reliģisko pārliecību. Uzlabotās iespējas šķērsot robežu abos virzienos bija ievērojams ieguvums reliģisko kopienu vadītājiem.

1.2. Nelikumīga migrācija pāri Zaļajai līnijai un patvērums

Kā liecina par 2013. gadu sniegtie *CYPOL* dati, turpināja samazināties nelikumīgā migrācija pāri robežlīnijai – virzienā no Kipras ziemeļdaļas uz valdības kontrolēto teritoriju. Valdības kontrolētajā teritorijā 2013. gadā tika aizturēti 1043 nelikumīgie migranti (iepriekšējā gadā – 1265)[6]. Valdības kontrolētajā teritorijā tiešā ceļā nelikumīgi ieceļoja 4 migranti (iepriekšējā gadā – 19), bet caur *ESBA* – 37 personas (iepriekšējā gadā – 13), līdz ar to aizturēto nelikumīgo migrantu kopskaits sasniedza 1084 (iepriekšējā gadā – 1297). *CYPOL* kā iespējamu iemeslu norāda nodarbinātības izredžu pasliktināšanos Kipras ekonomikas krīzes dēļ, kā arī policijas darbinieku un patruļu skaita palielināšanu saskaņā ar *CYPOL* 2012.–2015. gada stratēģijas plānu cīņai pret nelikumīgo migrāciju. Izcelsmes valstis, no kurām ieceļoja vislielākais pēc Zaļās līnijas šķērsošanas aizturēto nelikumīgo migrantu skaits, ir Sīrija, Pakistāna un Irāna (VII pielikums). Nelikumīgos imigrantus parasti aiztur pie robežlīnijas, robežkontroles gaitā, un lidostās, kad viņi mēģina atstāt Kipru. Trešo valstu valstspiederīgie, kas vēlas iegūt starptautisku aizsardzību, parasti tiek apzināti tad, ka viņi policijas iecirknī pieprasa patvērumu.

No šiem 1043 nelikumīgajiem migrantiem 491 persona (47 %) lūdza patvērumu Kipras Republikā. Pārskata posmā atkal palielinājās patvērumu pieprasījušo Sīrijas pilsoņu skaits (2013. gadā – 337, 2012. gadā – 294).

CYPOL vērtējums par maršrutu, pa kuru nelikumīgie migranti ieceļo valdības kontrolētajā teritorijā, ir balstīts uz tiem pašiem kritērijiem kā iepriekšējos gados, galvenokārt izmantojot informāciju, kas iekļauta viņu dokumentos, migrantu sniegtajos paskaidrojumos un citu veidu pierādījumos.

Kā norādīts *CYPOL* veiktajā analīzē, vairākums nelikumīgo migrantu, kas tika aizturēti pēc robežlīnijas šķērsošanas, Kipras ziemeļdaļā ieradās no Turcijas teritorijas.

[6] Šis skaitlis neietver personas, kurām nav atļauts šķērsot robežlīniju, jo Kipras Republika neapkopo oficiālu statistiku par šādiem gadījumiem. Tomēr *CYPOL* lēš, ka 2013. gadā ierašanās valdības kontrolētajā teritorijā bija liegta apmēram 2000 personām.

Kā liecina no Kipras turku kopienas saņemtā informācija, Kipras ziemeļdaļā tika aizturēti 25 nelikumīgie migranti, tostarp 14 sīrieši. 2267 personām[7] tika atteikta ieceļošana Kipras ziemeļdaļā dažādās ieceļošanas vietās, bet 637 personas[8] tika atgrieztas.

Kipras Republikai nav tiešas sadarbības ar Kipras turku kopienu policijas un imigrācijas lietās. Tomēr abu kopienu pārstāvji regulāri tiekas ANO aizgādnībā izveidotās divkopienu tehniskās komitejas ietvaros, kurā tiek izskatīti noziedzības un kriminālllietu jautājumi. Abas kopienas kā šīs komitejas papildinājumu ir izveidojušas arī "kopējo saziņas telpu" – forumu informācijas apmaiņai kriminālllietās. Šī labā sadarbība ļāva uzsākt kriminālizmeklēšanu vairākās lietās.[9]

CYPOL sadarbību ar citām kompetentām valdības struktūrvienībām un *ESBA* administrāciju raksturo kā ļoti labu.

Suverēnā austrumu bāzes zona (ESBA)

Kopumā pārskata posmā nelikumīgā migrācija caur *ESBA* nedaudz palielinājās. *SBA* amatpersonas joprojām norāda, ka viņu sadarbība ar Kipras Republiku ir izcila. 2013. gada laikā robežlīnijas šķērsošana tika liegta 1042 personām, kuru vairākums ir Turcijas pilsoņi, kas dzīvo Kipras ziemeļdaļā. Pārējie ārzemnieki bija tūristi no ASV, Irānas, Krievijas un Austrālijas, kuri Kiprā ieradās caur tās ziemeļdaļu. Šīs personas tika novirzītas uz robežšķērsošanas vietu *Agios Dometios*, lai viņi izpildītu prasības ieceļošanai Kipras Republikā.[10]

Kopumā *ESBA* teritorijā tika aizturēti 37 nelikumīgi uzturējušies ārzemnieki[11], no kuriem 25 personas valdības kontrolētajā teritorijā bija ieradušās likumīgi, taču uzturējās tur arī pēc vīzas derīguma termiņa beigām. 11 personas Kipras salā ieradās caur tās ziemeļdaļu un nelikumīgi šķērsoja robežlīniju. *SBA* apcietināja arī trīs migrantu kontrabandistus.

Lai cīnītos pret nelikumīgo migrāciju, ārpus robežšķērsošanas vietām *SBA* policija, balstoties uz riska novērtējumu un drošības dienestu sniegto informāciju, veic neregulāras patruļas. Papildus šīm patruļām tiek veiktas arī *SBA* muitas un militārā dienesta patruļas.

Īpaši grūti kontrolējamas ir vairākas "neapstiprinātas robežšķērsošanas vietas" *Pergamos* ciemā un tā tuvumā, kuras izmanto vietējie iedzīvotāji un lauksaimnieki. Kā jau norādīts iepriekšējos ziņojumos, šīs "neapstiprinātās robežšķērsošanas vietas" joprojām rada bažas, tādēļ ir nepieciešams rast piemērotu risinājumu atbilstoši 2003. gada Pievienošanās akta 3. protokola 5. panta 2. punktam[12]. *SBA* informēja, ka, pateicoties lielākai personāla pieejamībai pārskata posmā, tai bija iespējams palielināt sauszemes patruļas pie Zaļās līnijas

---

7 No Sīrijas – 485, Turcijas – 473, Turkmenistānas – 82, Irākas – 66, Gruzijas – 30.

8 No Turcijas – 229, Moldovas – 61, Sīrijas – 47, Irānas – 21, Nigērijas – 8.

9 Ģenerālsekretāra ziņojums par ANO darbību Kiprā, 2013. gada 30. decembris.

10 No Turcijas – 716, ASV – 55, Irānas – 42, Krievijas – 39, Austrālijas – 25.

11 No Vjetnamas – 9, Ēģiptes – 6, Somālijas – 3, Moldovas – 3, Indijas – 3, Filipīnām – 3, Gruzijas – 2, Sīrijas – 2, Komoru salām – 2, Ukrainas – 1, Krievijas – 1, Š rilankas – 1, Sudānas – 1.

12 OV L 236, 23.9.2003., 940. lpp.

un "neapstiprinātajām robežšķērsošanas vietām", kā arī nepieciešamības gadījumā tur ātri izvietot personālu.

2. PREČU IEVEŠANA PĀRI ROBEŽAI

2.1. Tirdzniecības apjoms (vērtības izteiksmē)

Saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) 1480/2004[13] 8. pantu Kipras turku Tirdzniecības kamera, kā arī Kipras Republikas iestādes ik mēnesi sniedza ziņojumu par to preču veidu, apjomu un vērtību, par kurām tika izsniegti pavaddokumenti. Abas puses ziņoja par precēm, kas valdības kontrolētajā teritorijā tika ievestas caur robežšķērsošanas vietām *Pergamos* un *Strovilia,* kuras atrodas *SBA* administrācijas pārziņā.

Kā liecina KTTK sniegtie dati, preču, par kurām tika izsniegti pavaddokumenti, kopējā vērtība bija EUR 4 311 615 (iepriekšējā gadā – EUR 4 835 528), savukārt faktiski tirgoto preču kopējā vērtība bija EUR 3 836 845 (iepriekšējā gadā – EUR 4 196 465). Šie skaitļi liecina, ka pāri Zaļajai līnijai īstenotās tirdzniecības apjoms turpināja samazināties (salīdzinājumā ar 2012. gadu tas bija kritums par 8,5 %). Šis skaitlis ir ievērojami mazāks nekā EUR 6 267 082, kas tika reģistrēts tirdzniecības augstākā pacēluma posmā (1.5.2009.–30.4.2010).

Kā teikts Kipras Republikas iestāžu sniegtajos ziņojumos, pāri robežlīnijai ievesto preču kopējais apjoms (pārdošanas vērtības izteiksmē) samazinājās par 15,55 %; tas bija EUR 3 411 593. Ievērojams samazinājums attiecas uz būvmateriāliem, alumīnija un PVC izstrādājumiem, koksnes izstrādājumiem, mēbelēm un dārzeņiem. Ieinteresētās puses kā galveno faktoru, kas izraisījis šo samazinājumu, minēja ekonomikas krīzi. Tika minēts arī tas, ka daudzi tirgus dalībnieki uzskata, ka administratīvais slogs, kas jāuzņemas, lai uzsāktu tirdzniecību pāri Zaļajai līnijai, ir nesamērīgi liels salīdzinājumā ar attiecīgo ieguvumu.

Kā liecina Kipras Tirdzniecības un rūpniecības kameras (KTRK) sniegtie dati, tirdzniecība virzienā no valdības kontrolētās teritorijas uz Kipras ziemeļdaļu (kas gan neietilpst ZLR piemērošanas jomā) samazinājās par apmēram 21 % – no EUR 1 014 067 (2012. gadā) līdz EUR 799 396 (2013. gadā). Tirdzniecība virzienā no valdības kontrolētās teritorijas uz Kipras ziemeļdaļu veidoja 23,4 % no tirdzniecības pretējā virzienā (2012. gadā – 11,3 %).

Kipras turku kopiena joprojām piemēro tirdzniecības režīmu, kurā būtībā ir pārņemti ZLR noteiktie ierobežojumi. Tomēr šis tirdzniecības režīms ne vienmēr tiek piemērots konsekventi, un līdz ar to tiek apgrūtināta stabilu tirdzniecības attiecību izveide. Kipras turku kopienas ieinteresētās personas atklāti atzīst, ka galvenais iemesls (nekonsekvences izpausme) ir vietējo komersantu protekcionisms.

[13] Komisijas 2004. gada 10. augusta Regula (EK) Nr. 1480/2004, OV L 272, 20.8.2004., 3. lpp.

2.2. Preču veidi

Tirdzniecības apjoma ziņā galvenās preču grupas 2013. gadā bija plastmasas izstrādājumi, kā arī svaigas zivis, metāllūžņi, būvmateriāli un izstrādājumi no akmens.[14] Vērtības izteiksmē bija vērojams pieaugums plastmasas izstrādājumu (pudeļu, vāciņu un taras, maisiņu un kastu) tirdzniecībā.

Tirdzniecības apritē pirmoreiz tika laisti tādi produkti un izstrādājumi kā, piemēram, ceratoniju augļi, cinkoti stendi, plastmasas maisiņu rokturi, krāsots stikls, graudaugu stiebri, metāllūžņi, kabeļi, līdzstrāvas ģeneratori (dinamo), elektriskie motori, metāla pakaramie, kā arī paprika un Kajennas pipari, tomēr to ietekme uz tirdzniecību bija ļoti neliela. Visa tirdzniecība pāri robežlīnijai noritēja salas ietvaros; eksports uz citām ES dalībvalstīm vai trešajām valstīm netika reģistrēts.

2013. gada sākumā kļuva iespējama medus tirdzniecība no teritorijas, kuru valdība faktiski nekontrolē, tomēr pārdošanai citviet nekas netika nosūtīts, jo visi ražojumi tika realizēti vietējā tirgū.

2.3. Pārkāpumi

Kipras Republikas iestādes ziņoja par astoņiem pārkāpumu gadījumiem attiecībā uz dažādiem dārzeņiem. Šie pārkāpumi izpaudās kā a) deklarētā apjoma pārsniegšana (4 gadījumi), b) no Turcijas ievesti izstrādājumi (2 gadījumi) un c) izstrādājumu nedeklarēšana un izcelsmes sertifikāta trūkums (2 gadījumi). Kipras Republikas iestādes iznīcināja attiecīgos izstrādājumus vai pārsnieguma apjomu un uzlika naudas sodus. Pārskata posmā Kipras Republika vērsa Komisijas uzmanību uz vienu īpašu gadījumu attiecībā uz burkāniem. Komisija par to informēja KTTK. KTTK šo lietu izmeklēja un attiecīgajam tirgotājam uz sešiem mēnešiem aizliedza veikt tirdzniecību pāri Zaļajai līnijai.

Kipras Republika nosūtīja Komisijai arī vēstuli, paužot bažas par pāri Zaļajai līnijai tirgoto svaigo zivju izcelsmi un apjomu un apgalvojot, ka vairākos konkrētos gadījumos zivis nav tikušas zvejotas Vidusjūrā. Komisija šo jautājumu apsprieda ar KTTK, kas veica pasākumus, lai arī turpmāk nodrošinātu, ka svaigās zivis, kas paredzētas tirgošanai otrpus Zaļajai līnijai, tiek zvejotas vienīgi ar kuģiem, kuri iekļauti prasībām atbilstošo kuģu sarakstā, kas minēts Komisijas Lēmumā 2007/330/EK[15].

2.4. Šķēršļi un grūtības saistībā ar preču apriti

Joprojām pastāv šķēršļi tirdzniecībai pāri robežlīnijai; to ietekmē ir arī samazinājies tirdzniecības apjoms.

Kā jau norādīts iepriekšējos ziņojumos, vēl aizvien nav atrisināts jautājums par Kipras turku komerciālajiem transportlīdzekļiem, ar kuriem valdības kontrolētajā teritorijā tiek ievestas preces un pasažieri. Komisija uzskata, ka Kipras turku komerciālo transportlīdzekļu kustības atvieglošana sekmētu Kipras turku kopienas ekonomisko attīstību. Pagājušā gadā nekāds

[14] Sk. IV pielikumu.

[15] Komisijas 2007. gada 4. maija Lēmums 2007/330/EK (OV L 123, 12.5.2007., 30. lpp.).

progress šajā ziņā nebija konstatējams. Pašlaik robežlīniju nevar šķērsot neviens Kipras turku komerciālais transportlīdzeklis, kura masa pārsniedz 7,5 tonnas, ja vien Kipras Republikā par to nav izsniegti dokumenti, kas pilnīgi atbilst *acquis* prasībām. Kipras Republikas iestādes informēja Komisiju, ka tās ir ieviesušas noteikumus, lai Kipras turkiem atvieglotu tehniskās apskates dokumentu un profesionālo autovadītāja apliecību saņemšanu. Kopš 2013. gada vasaras Komisija uztur sakarus ar Kipras Republikas iestādēm un ieinteresētajām personām no Kipras turku kopienas vidus. Ņemot vērā, ka saskaņā ar 2003. gada Pievienošanās līguma 10. protokolu *acquis* piemērošana valdības nekontrolētajā teritorijā ir apturēta, Kipras turku komerciālo transportlīdzekļu kustību pāri robežlīnijai varētu atvieglot un drošības apsvērumus varētu risināt kāds mehānisms. Taču līdz pat pārskata posma beigām šie centieni palika bez rezultāta.

2013. gadā joprojām pastāvēja arī problēmas saistībā ar pārstrādātiem pārtikas produktiem. Kipras Republikas iestādes neļauj pāri robežlīnijai ievest pārstrādātus pārtikas produktus, pamatojoties uz veselības dienestu paustajām bažām par ražošanas procesu Kipras ziemeļdaļā. Komisija bija informējusi Kipras Republikas iestādes, ka Zaļās līnijas regula nenosaka, ka papildus tajā paredzētajām pārbaudēm būtu jāveic vēl kādas citas pārbaudes, it īpaši telpu pārbaudes attiecīgajā teritorijā, lai novērtētu, vai ražošana notiek saskaņā ar Savienības tiesību normām. Lai gan tās varētu ņemt izstrādājumu paraugus papildu analīzēm, tām nebūtu jāliedz visu pārstrādāto pārtikas produktu ievešana pāri robežai. Pašlaik joprojām nav atļauts pāri robežlīnijai ievest pārstrādātus pārtikas produktus. Sākot ar 2013. gada vasaru, Komisija veica pasākumus (kas līdzīgi tiem, kas tika saskaņoti attiecībā uz komerciāliem transportlīdzekļiem), lai ieviestu mehānismu, kas veicinātu pārstrādātu pārtikas produktu ievešanu pāri robežlīnijai, bet arī pietiekami ievērotu drošības apsvērumus. Pārskata posmā šīs diskusijas ar konkrētu rezultātu vēl nenoslēdzās.

Tāpat kā iepriekšējos gados Kipras turku kopienas tirgotāji turpināja ziņot par tirdzniecību ierobežojošām grūtībām saistībā ar krājumu sagādi veikaliem un savu produktu un pakalpojumu reklamēšanu valdības kontrolētajā teritorijā. Šīs grūtības, iespējams, liecina par Kipras grieķu vidū plaši izplatīto nevēlēšanos pirkt Kipras turku izstrādājumus. Papildus tam tika minēts, ka abu kopienu tirgotāji, kas vēlas uzsākt komercdarbību otras kopienas teritorijā, sastopas ar daudzām administratīvām problēmām. Ir nepieciešams nodrošināt, ka tirgus dalībnieki no abām kopienām var brīvi iesaistīties tirdzniecības attiecībās, kas atbilst viņu komercdarbības vajadzībām.

2.5. Preču kontrabanda

Preču kontrabanda joprojām ir plaši izplatīta; tās izplatība atbilst robežlīnijas ģeogrāfiskajai struktūrai. Robežlīnijas tuvumā notiek kontroles operācijas, kuru nolūks ir cīnīties pret sezonālām problēmām, piemēram, pret medījamu vai savvaļas putnu vai uguņošanas ierīču ievešanu (arī caur *ESBA* teritoriju) valdības kontrolētajā teritorijā.

2013. gadā Kipras Republika 2873 reizes veica preču konfiskāciju (iepriekšējā gadā – 1305). 2013. gadā būtiski palielinājās Kipras Republikā konfiscēto cigarešu un tinamās tabakas apjoms: 175 340 cigaretes un 300 704 g tinamās tabakas (iepriekšējā gadā – attiecīgi 48 939

cigaretes un 49 380 g tabakas). Tika ziņots, ka šāda kontrabanda lielākoties notiek mazā apmērā. Pārējo konfiscēto priekšmetu vidū galvenokārt ir preces, kas neatbilst intelektuālā īpašuma tiesību normām, kā arī dzīvnieku izcelsmes un piena produkti. Pirmās instances tiesā netika ierosināta neviena kriminālllieta par kontrabandu. Lielākajā daļā paziņoto gadījumu tika piemērots administratīvais sods.

SBA grozīja muitas dekrētu (*Customs Ordinance*), palielinot savu amatpersonu pilnvaras un ļaujot viņām apturēt un pārmeklēt transportlīdzekļus, par kuriem pastāv aizdomas, ka tie Zaļo līniju šķērsojuši neapstiprinātā šķērsošanas vietā. Tas (tāpat kā personāla pieejamības pieaugums) bija viens no iemesliem, kādēļ palielinājās atklāto preču apjoms. 2013. gadā bija 351 aizturēšanas gadījums (iepriekšējā gadā – 217).

Attiecībā uz preču tradicionālo piegādi buferzonā (sk. ZLR 4. panta 10. punktu) esošā Kipras turku *Pyla* ciema iedzīvotājiem būvmateriālu, zivju, cigarešu, u.c. preču apjomu uzrauga un reģistrē *ESBA* administrācija. *ESBA* ir noteikusi jaunu apjomu (vērtības izteiksmē) cigaretēm un tinamajai tabakai, kas paredzētas tradicionālajai piegādei *Pyla* ciemā dzīvojošajiem Kipras turkiem.

2.6. Tirdzniecības veicināšana

Komisija turpināja meklēt veidus, kā veicināt tirdzniecību pāri robežlīnijai. 2013. gada sākumā pirmoreiz tika tirgoti ievestie kartupeļi, kas nav tieši audzēti no sertificētām sēklām.[16]

KTTK joprojām pauda vispārīgu interesi par to, ka tiktu atcelts aizliegums tirgoties ar jebkādiem dzīvniekiem un dzīvnieku produktiem, ciktāl šādi produkti atbilst ES tiesību un administratīvo aktu prasībām. Nevarēja tikt īstenots mēģinājums atļaut valdības kontrolētajā teritorijā tirgot sūkalas pārvēršanai biogāzē, jo šādas pārvēršanas gaitā esošajās ražotnēs veicamo pasākumu būtības dēļ šāda darbība kļūtu neiespējama un ekonomiski nepamatota. Komisija pašlaik izskata lūgumu atļaut tirdzniecību ar zivsaimniecībās audzētām zivīm. Kipras Republika atkārtoti pauda vēlmi izvērtēt iespēju paplašināt to preču sarakstu, kuras var ievest pāri robežlīnijai virzienā uz valdības kontrolēto teritoriju.

Septembrī ANO Attīstības programma finansiāli atbalstīja ārpus salas – Maltā – notikušo domapmaiņu, kurā piedalījās 60 ievērojami un vadoši Kipras sabiedriskie darbinieki, komercdarbības un politikas pārstāvji. Trīs dienas ilgajā pasākumā tika panākta vienprātība par to, ka nepieciešams radīt jaunas iespējas abu kopienu sadarbībai komercdarbības jomā, lai radītu priekšstatu par guvumiem, kādus varētu sniegt vienošanās.

2.7. Savienības preces, kas pēc teritorijas, ko Kipras Republikas valdība faktiski nekontrolē, šķērsošanas tiek ievestas atpakaļ teritorijā, ko tā faktiski kontrolē

Kipras Republikas iestādes ziņoja, ka 5091 prece pēc izvešanas cauri teritorijai, ko valdība faktiski nekontrolē, tika ievesta atpakaļ valdības kontrolētajā teritorijā. Kā jau tika minēts, lielākā daļa šīs preču aprites notiek robežšķērsošanas vietās *Kato Pyrgos-Karavostasi* un

[16] 2011. gadā Komisija atcēla prasību, ka kartupeļiem, kurus tirgo pāri robežlīnijai, ir jābūt audzētiem tieši no sertificētu sēklu kartupeļiem.

Astromeritis-Zhodia. Dažos gadījumos pirms atļaušanas šādas preces ievest atpakaļ bija nepieciešama veterinārā dienesta iesaistīšana.

3. SECINĀJUMI

Kā jau norādīts iepriekšējo gadu ziņojumos, lai gan budžeta līdzekļi ir ierobežoti, Kipras Republikas un *SBA* iestāžu veiktā robežlīnijas kontrole apstiprinātajās šķērsošanas vietās un to pūliņi ir bijuši apmierinoši. Joprojām bažas rada trešo valstu valstspiederīgo veiktā nelikumīgā robežas šķērsošana; pēc Komisijas vērtējuma, ja tiktu pastiprināta Kipras Republikas un *SBA* administrācijas veiktā robežlīnijas novērošana starp šķērsošanas vietām, tiktu ievērojami atbalstīta cīņa pret nelikumīgo migrāciju un kontrabandu. Komisija arī aicina *SBA* administrāciju rast piemērotu risinājumu "neapstiprināto" šķērsošanas vietu problēmai.

Komisija norādīja, ka 2013. gada sākumā robežšķērsošanas vietās notika daži starpgadījumi. Komisija joprojām uzskata, ka īpaši svarīga ir robežšķērsošanas vietām piemērojamo prasību stabilitāte un prognozējamība; tā arī turpmāk atgādinās Kipras Republikas kompetentajām iestādēm par šo tēmu.

Pāri robežlīnijai veiktās tirdzniecības apjoms (vērtības izteiksmē) 2013. gadā ievērojami samazinājās, turklāt piekto reizi pēc kārtas kopš ZLR stāšanās spēkā 2004. gadā (kā liecina Kipras Republikas sniegtie dati, tas bija samazinājums par 15,55 % – no EUR 4 040 018 līdz EUR 3 411 593); galvenais cēlonis bija ekonomikas lejupslīde. Visvairāk tirgotā prece bija plastmasas izstrādājumi, kā arī svaigas zivis, lūžņi, būvmateriāli un akmens izstrādājumi. Tirdzniecības kopapjoms joprojām ir neliels, daļēji tādēļ, ka pašas regulas piemērošanas joma ir ierobežota.

Pārskata posmā joprojām bija spēkā vairāki tirdzniecības ierobežojumi. Kipras turku komerciālie transportlīdzekļi, it īpaši kravas automašīnas, kuru masa pārsniedz 7,5 tonnas, un autobusi brīvi pārvietoties pa visu salu var vienīgi tad, ja valdības kontrolētajā teritorijā ir iegūtas *acquis* atbilstīgas atļaujas un apliecības. Komisijas dienesti organizēja kontaktus ar kompetentajām Kipras Republikas iestādēm un citām ieinteresētajām personām, lai ieviestu ilgtspējīgu šīs problēmas risinājumu, kas atvieglotu Kipras turku komerciālo transportlīdzekļu kustību pāri robežlīnijai, vienlaikus ievērojot drošības apsvērumus. Tomēr pārskata posmā nedz attiecībā uz šo jautājumu, nedz attiecībā uz pārstrādātiem pārtikas produktiem nekāds rezultāts netika sasniegts.

Tika reglamentēta preču aprite no valdības kontrolētās teritorijas uz Kipras ziemeļdaļu caur šķērsošanas punktu *Limnitis* un atpakaļ uz valdības kontrolēto teritoriju.

Kopumā Zaļās līnijas regula joprojām nodrošina stabilu pamatu, kas ļauj īstenot personu pārvietošanos un preču apriti uz Kipras Republikas valdības kontrolēto teritoriju un pretējā virzienā. Lai gan robežlīnijas šķērsošanas gadījumu skaita pieaugums ir vērtējams atzinīgi, Komisijai joprojām ir bažas par tirdzniecības apjoma samazināšanos, kas ir saistāma ar ekonomikas krīzi. Trūkst pierādījumu tam, ka būtu palielinājusies abu kopienu saimnieciskā mijiedarbība. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, Komisija paļaujas uz Kipras Republikas un *SBA*

rezultatīvu sadarbību, kas ļautu nodrošināt Padomes Regulas (EK) Nr. 866/2004 iedarbīgu īstenošanu. Komisija turpinās uzraudzīt šīs regulas īstenošanu.